

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI

ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE

TEATAJA

16. aprill 1990

Nr. 12 (932)

25. aastakäik

SISUKORD

I

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud otsused, deklaratsioon, pöördumine ja seadus

(Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimene ja teine istungjärk)

172. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute volituste tunnustamise kohta.
173. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu töö- ja kodukorra väljatöötamiseks töögrupi moodustamise kohta.
174. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutise töö- ja kodukorra kohta.
175. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe valimise kohta.
176. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja valimise kohta.
177. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja asetäitjate valimise kohta.
178. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Valitsuse avalduse põhjal.
179. Eesti NSV Ülemnõukogu deklaratsioon Eesti NSV Ülemnõukogu ja Eesti Kongressi koostööst.
180. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti riiklikust staatusest.
181. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra kinnitamise kohta.
182. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide moodustamise kohta.
183. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimeeste valimise kohta.
184. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu kinnitamise kohta.

- 0000
185. Eesti NSV Ülemnõukogu avaldus Leedu Vabariigi iseseisvuse taastamise kohta.
  186. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse nimetamise kohta.
  187. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemkohtu koosseisu kohta.
  188. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Riikliku Arbitraazi koosseisu volituste pikendamise kohta.
  189. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Rahvakontrolli Komitee volituste kohta.
  190. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu õiguskomisjoni valimise kohta.
  191. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu majanduskomisjoni valimise kohta.
  192. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu maaelu komisjoni valimise kohta.
  193. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu keskkonnakomisjoni valimise kohta.
  194. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu väliskomisjoni valimise kohta.
  195. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni valimise kohta.
  196. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni valimise kohta.
  197. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu saadikueetika komisjoni valimise kohta.
  198. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni valimise kohta.
  199. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu riigikaitsekomisjoni valimise kohta.
  200. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu ajakirjanduskomisjoni valimise kohta.
  201. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu rahvussuhete komisjoni valimise kohta.
  202. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni koosseisu täiendamise kohta.
  203. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Lepo Sumera nimetamise kohta Eesti NSV kultuuriministriks.
  204. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Andres Ellamaa nimetamise kohta Eesti NSV tervishoiuministriks.
  205. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Jaak Leimanni nimetamise kohta Eesti NSV majandusministriks.
  206. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Ants Laose nimetamise kohta Eesti NSV kaubandusministriks.
  207. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Rein Loigu nimetamise kohta Eesti NSV haridusministriks.
  208. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Endel Lippmaa nimetamise kohta Eesti NSV ministriks.
  209. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Lennart Mere nimetamise kohta Eesti NSV välisministriks.
  210. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu pöördumise Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu presidendi poole.
  211. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Tiit Vähi nimetamise kohta Eesti NSV transpordiministriks.
  212. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Toomas Frey nimetamise kohta Eesti NSV keskkonnaministriks.
  213. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Gennadi Golubkovi nimetamise kohta Eesti NSV ehitusministriks.
  214. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti NSV elanike teenistusest NSV Liidu relvajõududes üleminekupeerial.
-

I

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud otsused, deklaratsioon, pöördumine ja seadus

(Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimene ja teine istungjärk)

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS**172** Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute volituste tunnustamise kohta

Vastavalt Eesti NSV Valimiskomisjoni ettepanekule Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Tunnustada 18. märtsil 1990 valitud ja Eesti NSV Valimiskomisjoni poolt registreeritud 105 Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku volitusi.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 29. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS**173** Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu töö- ja kodukorra väljatöötamiseks töögrupi moodustamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Moodustada Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu töö- ja kodukorra väljatöötamiseks Ülemnõukogu liikmeist töögrupp järgmises koosseisus: Jaak Allik, Tõnu Anton, Illar Hallaste, Kaido Kama, Tiit Käbin, Vladimir Lebedev, Alar Maarend.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 29. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS**174** Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutise töö- ja kodukorra kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Kehtestada Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutine töö- ja kordukord vastavalt lisale (vt. originaalprotokoll).

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 29. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

175 Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Valida Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu esimeheks Arnold Rüütel.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe asetäitja M. LEOSK

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 29. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

176 Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Valida Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu juhatajaks Ülo Nugis.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 29. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

177 Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja asetäitjate valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Valida Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu juhataja asetäitjateks Viktor Andrejev ja Marju Lauristin.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 30. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

178 Eesti NSV Valitsuse avalduse põhjal

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Võtta teadmiseks Eesti NSV Valitsuse avaldus oma volituste mahapanemise kohta uue Eesti NSV Ülemnõukogu ees.

2. Teha Eesti NSV Valitsusele ülesandeks jätkata oma volituste täitmist kuni uue Eesti NSV Valitsuse moodustamiseni Eesti NSV Ülemnõukogu poolt.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 30. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU DEKLARATSIOON

179 Eesti NSV Ülemnõukogu ja Eesti Kongressi koostööst

Eesti NSV Ülemnõukogu tunnustab Eesti Kongressi Eesti Vabariigi kodanikkonna esinduskoguna ning Eesti Vabariigi riigivõimu taastajana.

Eesti NSV Ülemnõukogu on valmis koostööks Eesti Kongressi ja Eesti Komiteega Eesti Vabariigi taastamiseks õigusliku järjepidevuse alusel.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RUUTEL

Tallinn, 30. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

180 Eesti riiklikust staatusest

Eesti NSV Ülemnõukogu kinnitab, et Eesti Vabariigi okupeerimine NSV Liidu poolt 17. juunil 1940. a. ei ole katkestanud Eesti Vabariigi olemasolu de jure. Eesti Vabariigi territoorium on okupeeritud tänaseni.

Eesti NSV Ülemnõukogu,

arvestades eesti rahva selgesti väljendatud tahet Eesti Vabariigi iseisvuse ja seadusliku riigivõimu taastamiseks

tunnistab Eestis NSV Liidu riigivõimu ebaseaduslikkust selle kehtestamise momendist alates ja kuulutab välja Eesti Vabariigi taastamise (restitutio ad integrum);

kuulutab välja üleminekuperioodi, mis lõpeb Eesti Vabariigi põhiseaduslike riigivõimuorganite moodustamisega.

Üleminekuperioodiks töötab Eesti NSV Ülemnõukogu välja valitsemise ajutise korra koos õiguslike garantiidega kõigile elanikele, rahvusest sõltumata.

Käesolev otsus jõustub vastuvõtmise hetkest.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RUUTEL

Tallinn, 29. märtsil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

181 Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra kinnitamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Kinnitada Eesti NSV Ülemnõukogu ajutine töö- ja kodukord (lisatud).
2. Tunnistada kehtetuks «Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu reglement» ning Eesti NSV Ülemnõukogu 1990. a. 26. jaanuari otsus «Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu ajutise töökorralduse põhimõtetest».
3. Teha Eesti NSV Ülemnõukogu õiguskomisjonile ülesandeks töötada välja ja esitada 1990. aasta 15. maiks Eesti NSV Ülemnõukogu töö- ja kodukorra seaduseelnõu.
4. Teha Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile ülesandeks lahendada käesoleva otsusega kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra rakendamisel tõusetuvad küsimused.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 2. aprillil 1990.

Kinnitatud
Eesti NSV Ülemnõukogu
1990. aasta 2. aprilli otsusega

Eesti NSV Ülemnõukogu ajutine töö- ja kodukord

§ 1. Eesti NSV Ülemnõukogu töötab jaanuari keskpäigast juuni keskpäigani ja septembri algusest detsembri keskpäigani.

§ 2. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu töötab Tallinnas iga nädala esmaspäeval, teisipäeval ja kolmapäeval. Neljapäeval ja reedel ning Ülemnõukogu töö vaheajal töötavad Ülemnõukogu liikmed oma valimisringkonnas ning täidavad Ülemnõukogu ja tema komisjonide poolt antud ülesandeid.

(2) Ülemnõukogu liikme puhkus on üks kalendrikuu suvel ja kaks nädalat talvel.

§ 3. (1) Ülemnõukogu koguneb istungjärkudele, mis koosnevad kuni kuuest järjestikusest istungist. Igal istungjärgul on oma järjekorranumber.

(2) Ülemnõukogu peab päeva jooksul kaks istungit: hommikuse — kella 10-st (esmaspäeval kella 11-st) kuni 14-ni ja õhtuse — kella 16-st kuni kella 18-ni. Hommikusel istungil (välja arvatud esmaspäeval) tehakse kella 12-st kuni kella 12.20-ni vaheaeg. Istungi ja istungjärgu kestust võib pikendada, kui seda ettepanekut toetab vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(3) Ülemnõukogu istungid on avalikud. Ülemnõukogu otsusel võib pidada kinnisi istungeid.

(4) Ülemnõukogu istungjärgu päevakord kinnitatakse eelmisel istungil Ülemnõukogu valitud liikmete lihthäälteenamusega. Ettepanekuid istungjärgu päevakorra kohta võivad teha Ülemnõukogu Presiidium ja Ülemnõukogu liikmed. Arutamisele võetakse vaid need ettepanekud, mis on Ülemnõukogu juhatajale enne istungjärgu algust kirjalikult esitatud.

(5) Istungjärgu jooksul ei tohi päevakorda muuta. Küsimuste istungjärgul arutamise järjekord määratakse istungjärgu esimesel istungil Ülemnõukogu valitud liikmete lihthäälteenamusega. Erandkorras on võimalik istungjärgu jooksul päevakorda täiendada vähemalt ühe saadikurühma ettepanekul, mis on Ülemnõukogu juhatajale enne istungi algust kirjalikult esitatud, kui selle poolt on vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(6) Kui istungjärgu jooksul ei jõuta kõiki päevakorraküsimusi läbi arutada, lülitatakse need küsimused ilma uuesti hääletamata järgmise istungjärgu päevakorra algusesse.

(7) Iga neljanda istungjärgu hommikusel istungil, kuid mitte harvem kui kord kuus, vastavad Eesti NSV Valitsuse liikmed Ülemnõukogu liikmete poolt eelmise istungjärgu lõpuks Ülemnõukogu juhatajale esitatud kirjalikele küsimustele.

§ 4. Istungjärgu päevakorra ja istungjärgu läbiviimisega seotud küsimusi arutab eelnevalt Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium koos saadikurühmade esimeeste või nende volitatud esindajatega.

§ 5. Eesti NSV Ülemnõukogu võtab Eesti NSV Valimiskomisjoni esildisel vastu otsuse saadikute volituste tunnustamise kohta, valimisseadusandluse rikkumise puhul aga tunnistab üksikute saadikute valimised kehtetuks.

§ 6. Eesti NSV Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast Ülemnõukogu esimehe, kes on Eesti NSV kõrgeim ametiisik ning Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi juht. Tema volitused määratakse kindlaks Eesti NSV põhiseaduse ja teiste seadustega.

§ 7. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu esimees ja kõik teised Ülemnõukogu poolt oma volituste ajaks valitavad või nimetatavad ametiisikud valib Ülemnõukogu salajasel hääletusel.

(2) Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe valimise läbiviimiseks on nõutav vähemalt kahe kolmandiku Ülemnõukogu valitud liikmete osavõtt.

(3) Kandidaate Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe ametikohale võivad esitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium või Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed, kusjuures Ülemnõukogu liikme esitatud kandidatuur loetakse ülesseatuks, kui selle poolt on vähemalt neljandik Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(4) Pärast kandidaatide ülesseadmist loeb istungi juhataja ette kandidaatide ees- ja perekonnanimed ning küsib neilt nõusolekut kandideerimiseks.

(5) Seejärel võib avada läbirääkimised ülesseatud kandidatuuride kohta.

(6) Hääletuse läbiviimiseks valib Ülemnõukogu avalikul hääletusel hääletelugemiskomisjoni.

(7) Enne Ülemnõukogu liikmetele hääletusedelite kätteandmist tehakse istungi töös vaheaeg.

(8) Pärast vaheaega annab hääletelugemiskomisjon pitseriga hääletusedelid Ülemnõukogu liikmetele allkirja vastu.

(9) Hääletusedelile kantakse kandidaatide ees- ja perekonnanimi ladina tähestiku järjekorras.

(10) Ülemnõukogu liige märgistab ristiga selle kandidaadi nime, kelle poolt ta hääletab.

(11) Kehtetuks tunnistatakse valimissedelid, mis pole vormikohased või kus eelistatud kandidaat ei ole märgistatud või on märgistatud mitu kandidaati. Juurdekirjutatud nimesid ei arvestata. Kui hääletusedelile on kantud ainult üks kandidaat, siis tema nime märgistamata jätmine loetakse vastuhääletamiseks.

(12) Valituks Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe ametikohale loetakse kandidaat, kelle poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(13) Kui kandidaadid saavad võrdselt hääli, viiakse läbi kordushääletus.

(14) Kui ükski kandidaat ei saa nõutavat häälteenamust, viiakse läbi kordushääletus kahe enam hääli saanud kandidaadi vahel. Valituks loetakse see kandidaat, kelle poolt hääletas üle poole Ülemnõukogu valitud saadikutest.

(15) Kui kordushääletusel saavad kandidaadid võrdselt hääli, viiakse järjekordne kordushääletus läbi järgmisel päeval.

(16) Kui ka korduhääletusel ei saa kumbki kandidaat nõutavat häälteenamust, seatakse üles uued kandidaadid ja korraldatakse uus hääletus, kusjuures juba hääletatud kandidaate võib uuesti üles seada.

(17) Kandidaat võib oma kandidatuuri maha võtta iga hääletusvooru eel.

(18) Hääletustulemused kinnitab Eesti NSV Ülemnõukogu.

§ 8. Eesti NSV Ülemnõukogu valib paragrahvis 7 ettenähtud korras oma liikmete hulgast Ülemnõukogu juhataja, kes korraldab Ülemnõukogu tööd ja juhatab selle plenaaristungeid, kirjutab alla Ülemnõukogu istungjärkude protokollidele, viseerib kõik Ülemnõukogu poolt vastuvõetud aktid enne nende allkirjutamist Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe poolt ning täidab Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe äraolekul või võimatuse korral tema poolt oma kohuseid täita Ülemnõukogu esimehe volitusi.

§ 9. Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja või Ülemnõukogu liikme ettepanekul valib Ülemnõukogu oma liikmete hulgast paragrahvis 7 ettenähtud korras Ülemnõukogu juhataja kaks asetäitjat, kes täidavad Ülemnõukogu juhataja poolt antud ülesandeid ning asendavad Ülemnõukogu juhataja ülesandel või Ülemnõukogu poolt lihthäälteenamusega vastuvõetava otsuse alusel Ülemnõukogu juhatajat tema äraolekul või võimatuse korral tema poolt oma kohuseid täita.

§ 10. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast alalistes komisjonid ja nende esimehed, kusjuures nendesse ei või kuuluda Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister).

(2) Komisjonid võivad moodustada allkomisjone ja kaasata oma töösse eksperte.

(3) Ülemnõukogu võib mitme komisjoni tegevuse valdkonda kuuluvates küsimustes moodustada vastavate komisjonide esindajatest pariteetisel alusel ühiskomisjone.

§ 11. (1) Ülemnõukogu kinnitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu, millesse kuuluvad ametikoha järgi Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning alatiste komisjonide esimehed.

(2) Ülemnõukogu Presiidium koordineerib Ülemnõukogu organite tööd ja täidab talle Eesti NSV põhiseadusega pandud volitusi.

§ 12. Ülemnõukogu ja tema Presiidium võivad enda juurde moodustada konsultatiivorganeid, kes annavad oma arvamuse Ülemnõukogu või tema Presiidiumi poolt neile esitatud küsimuste kohta, samuti moodustada ajutisi komisjone ja töögrupe.

§ 13. Ülemnõukogu istungid viiakse läbi, kui kohal on vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest. Iga istungi algul toimub saadikute registreerimine. Ülemnõukogu juhataja võib kohalolekut kontrollida ka vahetult iga hääletuse eel. Ülemnõukogu istung transleeritakse istungisaali kõrvalruumidesse. Kaks minutit enne hääletamisele asumist kõlab kõrvalruumides sellest teatav signaal.

§ 14. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu istungitel antakse ettekandeks aega kuni 30 minutit ja ettekandja lõppsõnaks kuni 5 minutit, kaasettekandeks kuni 20 minutit ja kaasettekandja lõppsõnaks kuni 5 minutit. Läbirääkimistel võimaldatakse igale Ülemnõukogu liikmele igas päevakorraküsimuses ainult üheks kõneks aega 10 minutit ning samale Ülemnõukogu liikmele samas päevakorraküsimuses sõnavõtuks kuni 5 minutit. Samas küsimuses ei anta ühele saadikule sõna üle kahe korra, välja arvatud küsimuste esitamiseks ettekandjale, ettepanekute tegemiseks Ülemnõukogu akti projekti ja istungi läbiviimise korra kohta ning õienditeks, milleks antakse aega kuni 3 minutit.

(2) Avaldused sõnavõtuks läbirääkimistel esitatakse Ülemnõukogu juhatajale, kes määrab sõnavõtjate järjekorra vastavalt sõnavõtuks registreerimise järjekorrale. Sõnavõtu taotlustel on eelisõigus kõne taotluste ees.

(3) Ülemnõukogu juhataja võib taandada asjasse mittepuutuvaid küsimusi ning lõpetada kõne või sõnavõtu, kui see ei puuduta arutatavat päevakorraküsimust.

(4) Kui Ülemnõukogu juhataja märkab väljendeid, mis on sobimatu parlamentaarse korraga, siis on tal õigus nõuda, et kõneleja oma väljendeid parandaks ja vabandaks, keeldumise puhul aga kõne või sõnavõtt lõpetada.

(5) Kui kõneleja räägib üle lubatud aja, katkestab Ülemnõukogu juhataja pärast ühte märkust kõne või sõnavõtu. Pärast sõna äravõtmist tehtud mõtteavaldusi istungjärgu stenogrammi ei kanta.

(6) Kui kõneleja räägib grupi Ülemnõukogu liikmete nimel, siis peab ta eelnevalt esitama Ülemnõukogu juhatajale oma kõne või sõnavõtu teksti, millele on alla kirjutanud need Ülemnõukogu liikmed, kelle nimel kõneleja esineb.

(7) Läbirääkimised lõpetatakse Ülemnõukogu otsusel.

(8) Ülemnõukogu liikmetel, kes on avaldanud soovi sõnavõtuks läbirääkimistel, kuid pole saanud sõna seoses läbirääkimiste lõpetamisega, on õigus esitada istungi juhatajale sõnavõtu kirjalik tekst stenogrammile lisamiseks.

(9) Pärast läbirääkimiste lõpetamist on ettekandjal õigus esineda lõppsõnaga.

§ 15. Ülemnõukogu võtab vastu seadusi, otsuseid, deklaratsioone ja pöördumisi, Ülemnõukogu Presiidium — seadlusi ja otsuseid, Ülemnõukogu esimees — seadlusi ja korraldusi.

§ 16. (1) Ülemnõukogu võtab oma akte vastu avalikul või salajasel hääletusel Ülemnõukogu valitud liikmete lihthäälteenamusega, välja arvatud Eesti NSV seadustega või käesolevas töökorras ettenähtud juhud. Ent kui vastuvõetavad aktid muudavad Eesti NSV põhiseadust, peab nende poolt olema vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(2) Salajast hääletust korraldatakse peale seaduste või käesoleva töökorraga ettenähtud juhtude ka vähemalt ühe saadikurühma või ühe neljandiku Ülemnõukogu valitud liikmete nõudmisel.

(3) Enne Ülemnõukogu aktide hääletamisele asumist võib alaline komisjon või saadikurühm nõuda kuni 15-minutist vaheaega.

(4) Igal Ülemnõukogu liikmel on õigus nõuda oma ettepaneku kohest avalikku hääletamist juhul, kui ettepaneku sisuks olevas küsimuses pole veel otsust vastu võetud.

(5) Ülemnõukogu juhataja kordab kõiki hääletamistulemusi suuliselt mikrofoni kaudu.

§ 17. (1) Ülemnõukogu liikme staatuse määrab kehtiv seadusandlus. Ülemnõukogu liige, välja arvatud Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister), vabastatakse saadikukohustuste täitmiseks oma seniselt töö- või ametikohalt. See piirang ei laiene tegevusele Ülemnõukogu plenaaristungite ja tema organite istungite vahelisel ajal.

(2) Ülemnõukogu liige on kohustatud osalema Ülemnõukogu ja tema organite töös. Oma puudumisest ja selle põhjustest, mida vajaduse korral tuleb tal dokumentaalselt tõendada, on ta kohustatud Ülemnõukogu juhatajat, tema asetäitjat või alatise komisjoni istungilt puudumise korral selle alatise komisjoni esimeest eelnevalt informeerima. Mõjuva põhjuse puudutud aja eest talle palka ei maksta. Vaidluse korral lahendab küsimuse Ülemnõukogu saadikueetika komisjon.

(3) Ülemnõukogu liikme minimaalpalk on 500 rubla kuus. Lisaks sellele saavad kõik Ülemnõukogu liikmed 100 rubla kuus maksuvaba kompensatsiooni saadikutööga seotud kulutusteks. Väljaspool Tallinna elavatele Ülemnõukogu liikmetele makstakse Ülemnõukogu ja tema organite istungitest osavõtu eest päevaraha. Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete minimaalne kuupalk on järgmine: Ülemnõukogu esimehel 900 rubla, Ülemnõukogu juhatajal 800 rubla, Ülemnõukogu juhataja asetäitjatel kummalgi 700 rubla, Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimeestel igaühel 600 rubla.

(4) Ülemnõukogu liikmele hakatakse maksma saadiku töötasu Ülemnõukogu kantseleisse tööraamatu esitamise järel.

§ 18. (1) Ülemnõukogu saadikud võivad vabatahtlikult ühineda poliitilistesse, territoriaalsetesse või muudel alustel moodustatavatesse saadikurühmadesse, mis peavad olema moodustatud enne istungjärgu algust ning mille liikmete nimekiri tuleb esitada kirjalikult koos kõigi rühma liikmete allkirjadega Ülemnõukogu juhatajale. Saadikurühma moodustamiseks on nõutav vähemalt kuue Ülemnõukogu liikme ühine sooviv avaldus. Seejuures on poliitilise saadikurühma moodustamise aluseks ühine poliitiline platvorm, mis esitatakse kirjalikult koos teatega vastava saadikurühma moodustamise kohta. Teatesse saadikurühma moodustamise kohta märgitakse tema esimehe ja aseesimehe ees- ja perekonnanimi. Saadikurühma koosseis tehakse teatavaks istungjärgu alguses ning tema nimekiri esitatakse kirjalikult kõigile Ülemnõukogu liikmetele ja kantakse istungjärgu stenogrammi.

(2) Iga saadik võib üheaegselt kuuluda kuni kahte saadikurühma. Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad, samuti Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) ei või kuuluda ühegi saadikurühma koosseisu. Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimehed ei või olla samaaegselt saadikurühmade esimehed.

(3) Igal saadikurühmal on õigus esitada oma esindaja kõigi Ülemnõukogu poolt moodustatavate tööorganite koosseisu, välja arvatud tema Presiidium.

(4) Saadikurühmad kasutavad kõiki Eesti NSV seadustega ja käesoleva töökorraga neile või Ülemnõukogu liikmetele antud õigusi.

§ 19. Eesti NSV Valitsus paneb oma volitused maha uue Ülemnõukogu esimesel istungjärgul, kusjuures talle tehakse ettepanek jätkata oma volituste täitmist kuni uue valitsuse ametisse nimetamiseni. Uus Eesti NSV Valitsus asub oma volitusi täitma pärast seda, kui ametisse on nimetatud üle poole tema liikmeist.

§ 20. (1) Ülemnõukogu nimetab Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi nimel tehtud Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe ettepanekul.

(2) Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) loetakse ametisse nimetatuks, kui selle poolt hääletab salajasel hääletusel üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(3) Kui esitatud kandidaat ei saa nõutavat häälteenamust, esitatakse kolme tööpäeva jooksul uus kandidaat.

§ 21. (1) Ülemnõukogu nimetab Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ettepanekul valitsuse liikmed, kes loetakse ametisse nimetatuks, kui selle poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(2) Kui esitatud kandidaatidest keegi ei saa nõutavat häälteenamust, esitab Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) kolme tööpäeva jooksul uue kandidaadi valitsuse liikme ametikohale.

§ 22. (1) Ülemnõukogu valib Eesti NSV Ülemkohtu koosseisus: Eesti NSV Ülemkohtu esimees, esimehe esimene asetäitja, esimehe asetäitja, liikmed ja rahvakaasistujad.

(2) Eesti NSV Ülemkohtu esimehe kandidatuuri esitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi nimel Ülemnõukogu esimees.

(3) Eesti NSV Ülemkohtu esimees loetakse ametikohale valituks, kui tema poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(4) Eesti NSV Ülemkohtu esimees esitab Ülemkohtu esimehe esimese asetäitja, esimehe asetäitja ja liikmete kandidatuurid, samuti vabariiklike linnade ja maakondade volikogude ettepanekul Ülemkohtu rahvakaasistujate kandidatuurid, kes osutuvad valituks, kui nende poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(5) Kui esitatud kandidaadid ei saa nõutavat häälteenamust, esitatakse uued kandidatuurid järgmiselt: Eesti NSV Ülemkohtu esimehe ametikohale — kolme tööpäeva jooksul, teiste Ülemkohtu liikmete ja kaasistujate kandidatuurid Ülemkohtu esimehe ettepanekul määratud aja jooksul, kuid mitte hiljem kui 15 päeva jooksul.

§ 23. Ülemnõukogu nimetab ametisse Eesti NSV riikliku paarbiteri, tema esimese asetäitja, asetäitja ning Eesti NSV riiklikud arbiterid analoogiliselt paragrahvis 22 sätestatud korrale.

§ 24. (1) Eesti NSV seaduste eelnõusid ja muid riikliku tähtsusega küsimusi esitavad Ülemnõukogule läbivaatamiseks need organid, organisatsioonid ja isikud, kellel on vastavalt Eesti NSV põhiseadusele seaduste algatamise õigus.

(2) Seaduseelnõud, otsuste ja muude aktide projektid, mis esitatakse Ülemnõukogule läbivaatamiseks, antakse koos vajalike põhjendustega Eesti NSV Ülemnõukogu juhatajale.

(3) Ülemnõukogule läbivaatamiseks esitatud seaduseelnõude ja muude küsimuste arutamine toimub Eesti NSV põhiseaduse, käesoleva töökorra või Ülemnõukogu poolt määratud korras.

(4) Seaduseelnõu võetakse lugemisele vaid juhul, kui selle tekst on kõigile Ülemnõukogu liikmetele kätte antud.

(5) Seaduseelnõusid arutab Ülemnõukogu üldjuhul kahel lugemisel.

(6) Seaduseelnõusid arutatakse teisel ja kolmandal lugemisel, kui seda nõuab vähemalt üks alatine komisjon, saadikurühm või neljandik Ülemnõukogu saadikute üldarvust.

(7) Kolmel lugemisel arutatakse Ülemnõukogus Eesti NSV riigieelarvet ja selle täitmise aruandeid.

(8) Esimesel lugemisel kuulatakse ära ettekanne ja kaasettekanne ning juhtivkomisjoni informatsioon seaduseelnõu kohta.

(9) Pärast esimest lugemist annab Ülemnõukogu seaduseelnõu läbi vaatamiseks ühele või mitmele alatisele komisjonile.

(10) Teisel ja kolmandal lugemisel arutatakse seaduseelnõu üksikasjalikult.

(11) Esimese ja teise lugemise vahel peab olema vähemalt üks ööpäev, kui seda nõuab vähemalt üks alatine komisjon, saadikurühm või neljandik Ülemnõukogu saadikute üldarvust.

(12) Parandusi ja täiendusi seaduseelnõu või muu akti projekti kohta võivad Ülemnõukogu liikmed esitada suuliselt või kirjalikult. Kirjalikult esitatud parandused ja täiendused teeb eesistuja Ülemnõukogu liikmetele teatavaks. Suulised parandused ja täiendused esitab Ülemnõukogu liige pärast ettekandmist eesistujale kirjalikult. Ülemnõukogu liikme palvel antakse talle sõna tema poolt esitatud paranduste ja täienduste põhjendamiseks.

(13) Parandused ja täiendused seaduseelnõude ja muude aktide projektide kohta ning alternatiivprojektid pannakse hääletusele, kui seda nõuab paranduse, täienduse või alternatiivprojekti esitanud Ülemnõukogu liige.

(14) Komisjonide ja saadikurühmade ettepanekud pannakse Ülemnõukogus hääletusele. Ülemnõukogu liikme nõudmisel tuleb tema poolt esitatud parandused, mis on eelnevalt läbi vaadatud vastavas alatises või redaktsioonikomisjonis või saadikurühmas, panna samuti hääletusele.

(15) Oma aktide lõplikuks sõnastamiseks võib Ülemnõukogu moodustada avalikul hääletusel redaktsioonikomisjone. Redaktsioonikomisjon moodustatakse reeglina erinevate saadikurühmade esindajaist. Redaktsioonikomisjon vaatab läbi vaid need ettepanekud, mis Ülemnõukogu liikmed või istungile kutsutud isikud on redaktsioonikomisjonile esitanud küsimuse istungil esialgse arutamise lõpuks. Redaktsioonikomisjoni poolt esitatud teksti kohta läbirääkimisi ei avata. Kõik redaktsioonikomisjoni poolt esitatud variandi kohta tehtud täiendavad või alternatiivsed ettepanekud kuuluvad hääletusele.

§ 25. Eesti NSV seadused, Eesti NSV Ülemnõukogu otsused ja muud aktid avaldatakse Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe allkirjaga hiljemalt seitsme päeva jooksul nende vastuvõtmisest arvates eesti keeles ja tõlge vene keeles. Eesti NSV Ülemnõukogu otsused ja muud aktid kuuluvad avaldamisele «Riigi Teatajas», vajaduse korral ajalehtedes «Rahva Hääle» ja «Sovetskaja Estonia». Eesti NSV Ülemnõukogu aktid võidakse teatavaks teha ka muude massiteabevahendite kaudu.

§ 26. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu, tema Presiidiumi ja komisjonide ning Ülemnõukogu esimehe teenindamise tagab Eesti NSV Ülemnõukogu tööaparaadi koos tema juurde moodustatud teenistustega, mida juhivad Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe poolt ametisse määratav ametiisik.

(2) Eesti NSV Ülemnõukogu esimees kinnitab Ülemnõukogu tööaparaadi struktuuri ja palgafondi.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

182 Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide moodustamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Moodustada järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu alatised komisjonid:

- õiguskomisjon,
- majanduskomisjon,
- maaelu komisjon,
- keskkonnakomisjon,
- teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon,
- perekonna- ja sotsiaalkomisjon,
- rahvussuhete komisjon,
- väliskomisjon,
- saadikueetika komisjon,
- haldusreformi komisjon,
- riigikaitsekomisjon,
- ajakirjanduskomisjon.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 2. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

183 Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimeeste valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Valida Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimeesteks järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

- õiguskomisjon — Tõnu Anton,
- majanduskomisjon — Ants Veetõusme,
- maaelu komisjon — Heldur Peterson,
- keskkonnakomisjon — Andres Tarand,
- teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon — Enn Põldroos,
- perekonna- ja sotsiaalkomisjon — Lehte Sööt (Hainsalu),
- rahvussuhete komisjon — Sergei Sovetnikov,
- väliskomisjon — Indrek Toome,
- saadikueetika komisjon — Villu Jürjo,
- haldusreformi komisjon — Andrus Ristkok,
- riigikaitsekomisjon — Rein Tamme.
- ajakirjanduskomisjon — Rein Veidemann.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 3. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

184 Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu kinnitamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Kinnitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium järgmises koosseisus:

Arnold Rüütel — Eesti NSV Ülemnõukogu esimees.

Ülo Nugis — Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja.

Marju Lauristin — Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja asetäitja.

Viktor Andrejev — Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja asetäitja.

Tõnu Anton — õiguskomisjoni esimees.

Ants Veetõusme — majanduskomisjoni esimees.

Heldur Peterson — maaelu komisjoni esimees.

Andres Tarand — keskkonnakomisjoni esimees.

Enn Põldroos — teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni esimees.

Lehte Sööt (Hainsalu) — perekonna- ja sotsiaalkomisjoni esimees.

Sergei Sovetnikov — rahvussuhete komisjoni esimees.

Indrek Toome — väliskomisjoni esimees.

Villu Jürjo — saadikueetika komisjoni esimees.

Andrus Ristkok — haldusreformi komisjoni esimees.

Rein Tamme — riigikaitsekomisjoni esimees.

Rein Veidemann — ajakirjanduskomisjoni esimees.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 3. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU AVALDUS

185 Leedu Vabariigi iseseisvuse taastamise kohta

Väljendades Leedu rahva tahet võttis Leedu Vabariigi Ülemnõukogu 11. märtsil 1990. aastal vastu akti Leedu Vabariigi taastamise kohta.

Eesti NSV Ülemnõukogu austab Leedu rahva tahteavaldust ning on veendunud, et selle realiseerimine ei ole NSV Liidu siseasi, vaid rahvusvahelise iseloomuga küsimus. Nii nagu teised Balti riigid, ei ole ka Leedu NSV Liidu koosseisu astunud, vaid on sinna vägivaldselt liidetud okupatsiooni tulemusena. Seetõttu ei tulene ega saagi tuleneda ei Leedu ega teiste Balti riikide iseseisvumine NSV Liidu konstitutsiooni 72. paragrahvi rakendamisest NSV Liidust väljaastumise kohta, vaid saab põhineda ainult rahvusvahelisel õigusel.

Eesti NSV Ülemnõukogu on seisukohal, et Leedu Vabariigi, samuti nagu teiste Balti riikide suhteid NSV Liiduga saab õiguspäraselt korraldada vaid läbirääkimistega pariteetsel, üksteise suveräänsust ning seaduslikke huve ja õigusi arvestaval viisil, seadmata selleks eeltingimusi.

Me pöördume NSV Liidu presidendi poole üleskutsega koheselt astuda samme selliste läbirääkimiste alustamiseks Leedu Vabariigiga. Nende läbirääkimiste õnnestumiseks on vajalik viivitamatult lõpetada NSV Liidu sõjaline surve ning poliitilised provokatsioonid, mille eesmärgiks on sundida Leedu rahvast loobuma oma iseseisvustootlustest ning põlis- tada Leedu Vabariigi okupeeritud seisund.

Sel Leedu rahvale raskel ajal väljendab Eesti NSV Ülemnõukogu täielikku toetust tema püüdlustele, hindab kõrgelt tema meeolekindlust ning avaldab tunnustust Leedu riiklikule iseolemisele. Eesti on valmis igakülgeks koostööks Leedu Vabariigiga.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜUTEL

Tallinn, 3. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

186 Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse nimetamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Nimetada Edgar Savisaar Eesti NSV Valitsuse esimeheks (peaministriks).
2. Eesti NSV Valitsuse esimehel (peaministril) esitada Eesti NSV Ülemnõukogule ettepanek Eesti NSV Valitsuse isikulise koosseisu kohta.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜUTEL

Tallinn, 3. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

187 Eesti NSV Ülemkohtu koosseisu kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Valida Eesti NSV Ülemkohtu esimeheks Jaak Kirikal.
2. Eesti NSV Ülemkohtu esimehel esitada Eesti NSV Ülemnõukogule valimiseks Ülemkohtu esimehe esimese asetäitja, esimehe asetäitja ja liikmete kandidatuurid, samuti vabariiklike linnade ja maakondade volikogude ettepanekul Ülemkohtu rahvakaasistujate kandidatuurid.
3. Teha Eesti NSV Ülemkohtu esimehe esimesele asetäitjale, asetäitjale, liikmetele ja rahvakaasistujatele ülesandeks jätkata oma volituste täitmist kuni Eesti NSV Ülemkohtu uue koosseisu moodustamiseni Eesti NSV Ülemnõukogu poolt.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜUTEL

Tallinn, 3. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

188 Eesti NSV Riikliku Arbitraaži koosseisu volituste pikendamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Pikendada Eesti NSV riikliku paaribiteri Anatoli Berezi volitusi.
2. Eesti NSV Riikliku Arbitraaži praegusel koosseisul jätkata oma volituste täitmist Eesti NSV riikliku paaribiteri volituste kehtimise aja jooksul.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

189 Eesti NSV Rahvakontrolli Komitee volituste kohta

Seoses Eesti NSV kontrollsüsteemi ümberkorraldamisega, Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Lõpetada Eesti NSV Rahvakontrolli Komitee tegevus ja tunnistada tema volitused lõppenuks.
2. Eesti NSV Valitsusel lahendada Eesti NSV Rahvakontrolli Komitee likvideerimisega seotud küsimused 1990. aasta aprillikuu jooksul.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

190 Eesti NSV Ülemnõukogu õiguskomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu õiguskomisjoni koosseisu 12 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu õiguskomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Tõnu Anton

komisjoni liikmed

Ülle Aaskivi

Hillar Eller

Illar Hallaste

Liia Hänni

Arvo Junti

Kaido Kama

Peet Kask
Ahti Kõo
Tiit Käbin
Vladimir Lebedev
Vladimir Malkovski
Jüri Rätsep

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

191 Eesti NSV Ülemnõukogu majanduskomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu majanduskomisjoni koosseisu 9 liiget.
2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu majanduskomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Ants Veetõusme

komisjoni liikmed

Aleksandr Gussev

Arvo Junti

Lembit Kaljuvee

Kalju Koha

Arvo Mölder

Ivar Raig

Klavdia Sergij

Ülo Uluots

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

192 Eesti NSV Ülemnõukogu maaelu komisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu maaelu komisjoni koosseisu 12 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu maaelu komisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Heldur Peterson

komisjoni liikmed

Lembit Arro

Uno Anton

Kaido Kama

Heino Kostabi

Ants Käärma

Ants Paju

Eldur Parder

Ivar Raig

Tõnu Saarman

Hanno Schotter

Aldo Tamm

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

193 Eesti NSV Ülemnõukogu keskkonnakomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu keskkonnakomisjoni koosseisu 10 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu keskkonnakomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Andres Tarand

komisjoni liikmed

Valeri Kois

Jüri Liim

Mart Madisson

Anatoli Novohatski

Ants Paju

Vello Pohla

Koit Raud

Aldo Tamm

Ain Tähiste

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RUUTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

194 Eesti NSV Ülemnõukogu väliskomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Valida Eesti NSV Ülemnõukogu väliskomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Indrek Toome

komisjoni liikmed

Illar Hallaste

Viktor Jermolajev

Jüri Kork

Tiit Käbin

Alar Maarend

Tiit Made

Vello Pohla

Heinrich Valk

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RUUTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

195 Eesti NSV Ülemnõukogu teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni koosseisu 12 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Enn Põldroos

komisjoni liikmed

Jaak Allik

Andres Ammas

Lembit Annus

Küllo Arjakas

Illar Hallaste

Liia Hänni

Jaak Jõerüüt

Jüri Liim

Ivar Raig

Arvo Sirendi

Helgi Viirelaid

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

196 Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni koosseisu 10 liiget.

2. Valida Eesti NSV perekonna- ja sotsiaalkomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Lehte Sööt (Hainsalu)

komisjoni liikmed

Ülle Aaskivi

Kaljo Ellik

Paavel Jermoškin

Ants Järvesaar

Hillar Kalda

Mai Kolossova

Jüri Kork

Andrei Prii

Uno Ugandi

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

197 Eesti NSV Ülemnõukogu saadikueetika komisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu saadikueetika komisjoni 8 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu saadikueetika komisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Villu Jürjo

komisjoni liikmed

Rein Järlik

Jevgeni Kotšegarov

Vello Pohla

Jüri Rätsep

Ain Tähiste

Uno Ugandi

Heinrich Valk

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

198 Eesti NSV Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni koosseisu 9 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Andrus Ristkok

komisjoni liikmed

Jüri Jevstignejev

Lembit Kaljuvee

Toomas Kork

Mart Madisson

Eldur Parder

Jüri Põld

Hanno Schotter

Enn Tupp

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

199 Eesti NSV Ülemnõukogu riigikaitsekomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu riigikaitsekomisjoni koosseisu 12 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu riigikaitsekomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Rein Tamme

komisjoni liikmed

Ülle Aaskivi

Goderdzi Ahaladze

Enn Leisson

Jüri Liim

Jaan Lippmaa

Kaido Kama

Johannes Kass

Toomas Kork

Priidu Priks

Jüri Põld

Enn Tupp

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜUTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

200 Eesti NSV Ülemnõukogu ajakirjanduskomisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu ajakirjanduskomisjoni koosseisu 12 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu ajakirjanduskomisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Rein Veidemann

komisjoni liikmed

Jaak Allik

Andres Ammas

Küllo Arjakas

Genik Izraeljan

Arvo Junti

Teet Kallas

Alar Maarend

Tiit Made

Vladimir Malkovski

Koit Raud

Arvo Sirendi

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜUTEL

Tallinn, 4. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

201 Eesti NSV Ülemnõukogu rahvussuhete komisjoni valimise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Määrata Eesti NSV Ülemnõukogu rahvussuhete komisjoni koosseisu 9 liiget.

2. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu rahvussuhete komisjoni järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

komisjoni esimees

Sergei Sovetnikov

komisjoni liikmed

Goderdzi Ahaladze

Hillar Kalda

Teet Kallas

Valeri Kois

Heino Kostabi

Tõnis Mets

Sergei Petinov

Aldo Tam m

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 9. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

202 Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni koosseisu täiendamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Valida Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni täiendavalt järgmised Eesti NSV Ülemnõukogu liikmed:

Mati Ahven

Nikolai Zolin.

2. Muuta komisjoni koosseis 12-liikmeliseks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 10. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

203 Lepo Sumera nimetamise kohta Eesti NSV kultuuriministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Lepo Sumera Eesti NSV kultuuriministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 10. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

204 Andres Ellamaa nimetamise kohta Eesti NSV tervishoiu-
ministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Andres Ellamaa Eesti NSV tervishoiuministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 10. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

205 Jaak Leimanni nimetamise kohta Eesti NSV majandusministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Jaak Leimann Eesti NSV majandusministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

206 Ants Laose nimetamise kohta Eesti NSV kaubandusministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Ants Laos Eesti NSV kaubandusministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

207 Rein Loigu nimetamise kohta Eesti NSV haridusministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Rein Loik Eesti NSV haridusministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

208 Endel Lippmaa nimetamise kohta Eesti NSV ministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Endel Lippmaa Eesti NSV ministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RUÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

209 Lennart Mere nimetamise kohta Eesti NSV välisministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Lennart Meri Eesti NSV välisministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RUÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

210 Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu
pöördumineNõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu
presidendi poole

Austatud president,

Eesti NSV Ülemnõukogu 30. märtsi 1990. a. otsus Eesti riiklikust staatusest toetub jõusolevale õigusaktile Eesti Vabariigi suveräänsuse tunnustamise kohta — Nõukogude Venemaa ja Eesti Vabariigi vahel 2. veebruaril 1920. a. sõlmitud Tartu rahulepingule. Selles lepingus kinnitatakse, et Eesti rahvale ja maale ei järgne endisest Vene riigi külge kuuluvusest mingisuguseid kohustusi Venemaa vastu.

Ülemnõukogu toetub samuti ajaloolis-õiguslikule hinnangule, mille andis NSV Liidu Rahvasaadikute Kongress 1939. a. sõlmitud Nõukogude—Saksa lepingutele ning tolle aja stalinlikule välispoliitikale; samuti Eesti NSV Ülemnõukogu otsusele 12. novembrist 1989. a. Eestis 1940. aastal toimunud sündmuste kohta. Viimatinimetatud otsuses tunnustatakse Eesti Vabariigi Riigivolikogu 1940. a. 22. juuli deklaratsioon Eesti astumisest Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu õigustühiseks, kuna see ei olnud eesti rahva vaba tahteavaldus. Sellest tulenevalt ei saa Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise juriidiliseks aluseks olla NSV Liidu konstitutsioon.

2. veebruaril 1990. a. võttis Eesti NSV-s valitud kõigi tasemetega rahvasaadikute täiskogu vastu otsuse asuda Eesti riikliku iseseisvuse taastamisele ning tegi ettepaneku NSV Liidu Rahvasaadikute Kongressile sellesisulistele läbirääkimistele alustamiseks. 11. märtsil pöördus ka Eesti Vabariigi kodanikkonna täievoliline esinduskogu Eesti Kongress NSV Liidu Rahvasaadikute Kongressi poole nõudmisega korraldada läbirääkimised Eesti Vabariigi taastamiseks de facto.

30. märtsi 1990. a. otsuses Eesti riiklikust staatusest fikseeris Eesti NSV Ülemnõukogu Eesti Vabariigi okupeerimisest tuleneva NSV Liidu riigivõimu ebaseaduslikkuse Eesti territooriumil. Sellest lähtudes kuulutas Ülemnõukogu välja Eesti Vabariigi restitutsiooni — s. t. enne 17. juunit 1940. a. kehtinud baasnormi ning sellest tulenenud õigusliku seisundi taastamise ja põhjustatud kahjude heastamise. See Eesti NSV Ülemnõukogu otsus tagab NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandluse alusel jätkuvad suhted Eesti ja NSV Liidu vahel väljakuulutatud üleminekuperioodiks.

Endiste Rahvaste Liidu liikmete Eesti Vabariigi, Läti Vabariigi ja Leedu Vabariigi seadusliku koha taastamine Euroopa iseseisvate riikide hulgas võimaldab kõrvaldada ühe viimastest Euroopa ja kogu maailma pingekolletest ning aitab oluliselt tõsta, härra president, isiklikult Teie ja NSV Liidu rahvusvahelist prestiiži ning NSV Liidu kui rahumeelse riigi mainet.

Eesti ja teiste Baltimaade rahvaste iseseisvuse rahumeelne, rahvaste ja riikide seaduslikke huve arvestav taastamine tähendab samuti sõjalise vastasseisu leevendumist Põhja-Euroopas, uute võimaluste avanemist Euroopa ühiskodu idee realiseerimiseks, Lääne ja Ida majanduslikuks ning kultuuriliseks koostööks.

Eesti NSV Ülemnõukogu on veendunud, et demokraatliku õigusriigi rajamine Nõukogude Liidus saab toimuda üksnes ajalooliselt väljakujunenud ebaõigluse heastamise ja kõigist üldtunnustatud rahvusvahelise õiguse normidest kinnipidamise kaudu. Meie arvates on Eesti vabaduse küsimus ka Venemaa ja kõigi teiste Nõukogude Liidu rahvaste vabaduse küsimus. Eesti rahvaste esindajana kinnitab Ülemnõukogu, et enamus Eesti NSV elanikest on huvitatud üksnes võrdõiguslikust ning vastastikku kasulikust koostööst kõikide Nõukogude Liidu rahvastega.

Eesti NSV Ülemnõukogu juhindub oma tegevuses kõrvalekaldumata URO Inimõiguste Ülddeklaratsioonist, samuti rahvusvahelistest paktidest majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurialaste õiguste ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste kohta. Nende dokumentide all on teatavasti ka NSV Liidu esindaja allkiri. Eesti NSV Ülemnõukogu peab väga tähtsaks rahvusvaheliselt tunnustatud rahvuslike õiguste ning sotsiaalse õigluse põhimõtteid.

Austatud president, Eesti NSV Ülemnõukogu kinnitab, et kõik rahvasaadikud suhtuvad suure tähelepanuga kogu Eesti elanikkonna õiguste ja huvide tagamise, nende üldinimlike vabaduste kindlustamisse. Ülemnõukogu seisab kõigi tema käsutuses olevate vahenditega kodurahu, Eesti elanike turvalisuse ja heaolu eest.

Väljendades enamiku Eesti NSV elanike, samuti oma liikmete suurema osa kindlat tahet ning otsustavust elada iseseisvas Eestis, pöördub Eesti NSV Ülemnõukogu Teie poole ettepanekuga alustada viivitamatult läbirääkimisi NSV Liidu ja Eesti NSV täievolilise delegatsiooni vahel Eesti Vabariigi iseseisvuse, poliitilise suveräänsuse ja seadusliku riigivõimu taastamiseks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esitab Teile tungiva palve avaldada vastuseks meie poolt tõstatatud küsimustele Nõukogude Liidu ametlik seisukoht ning astuda samme läbirääkimiste alustamise asjaolude ja ajakava kindlaksmääramiseks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

211 Tiit Vähi nimetamise kohta Eesti NSV transpordiministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Tiit Vähi Eesti NSV transpordiministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

212 Toomas Frey nimetamise kohta Eesti NSV keskkonnaministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Toomas Frey Eesti NSV keskkonnaministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

213 Gennadi Golubkovi nimetamise kohta Eesti NSV ehitusministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Nimetada Gennadi Golubkov Eesti NSV ehitusministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

214**Eesti NSV elanike teenistusest NSV Liidu relvajõududes üleminekuperioodil**

Tulenevalt Eesti NSV Ülemnõukogu 1990. a. 30. märtsi otsusest «Eesti NSV riiklikust staatusest» ei ole Eesti NSV elanike teenimine NSV Liidu relvajõududes õiguspärase.

Tunnistades, et NSV Liidu seadus «Üldisest sõjaväekohustusest», samuti NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1968. aasta 28. märtsi määruse nr. 195-75 «Kohalike sõjaliste juhtimisorganite põhimääruse kinnitamisest» ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1990. aasta 29. märtsi määruse nr. 305 p. 2 põhjal toimuv Eesti NSV elanike sõjaväearvestus ja kutsumine tegevteenistusse NSV Liidu relvajõududesse on vastuolus Eesti NSV territooriumi õigusliku seisundiga, Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Tühistada «Eesti NSV kriminaalkoodeksi» paragrahvid 2, 78, 79 ja 189'.

2. Rehabiliteerida need Eesti NSV elanikud, kes on süüdi mõistetud «Eesti NSV kriminaalkoodeksi» paragrahvide 78 ja 189' järgi NSV Liidu relvajõududes teenimisest keeldumise või kõrvalehoidumise, samuti õppe- või kontrollkogunemisest kõrvalehoidumise või sõjaväearvestuse eeskirjade rikkumise eest.

3. Tunnistada Eesti NSV asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide osavõtt NSV Liidu seaduse «Üldisest sõjaväekohustusest» sundläitmisest Eesti NSV elanike suhtes mittevastavaks Eesti NSV riikliku staatusega ja selline tegevus lõpetada.

4. Kehtestada, et Eesti NSV ametkondadel, asutustel, ettevõtetel ja organisatsioonidel ei ole lubatud nõuda elanikelt sõjaväearvestusdokumentide esitamist elamispiinale sisse- ja väljakirjutamisel ning teiste kodanikuõiguste teostamisel.

5. Kehtestada, et NSV Liidu relvajõudude tegevteenistuses olevate Eesti NSV elanike edasise teenistuse kord ja teenistusest vabastamise tingimused määratakse kindlaks Eesti NSV Valitsuse poolt kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukoguga.

6. Peatada 1990. aastaks Eesti NSV seaduse «Tööteenistusest Eesti NSV-s» paragrahvi 5 3. lõike kehtivus ning pikendada 1990. aastal tööteenistusse avalduste esitamise tähtaega 15. maini (kaasa arvatud).

7. Seadus jõustub vastuvõtmise hetkest.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 11. aprillil 1990.

Õiend

Käesoleva aasta «ENSV Teatajas» nr. 9 artiklis 152 avaldatud Eesti NSV seaduse «Tööteenistusest Eesti NSV-s» paragrahvi 2 teine rida lugeda järgmiselt: «...kohustatud läbi tegema Eesti NSV-s alaliselt elunevad 18—27-aastased ...».

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Riigikantselei.
Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,4. Tellimuse nr. 555. 3245 ek.
ENSV Riigikantselei Trükikoda, Tallinn.

2011 - 02

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

Raamatupalat

30-1116a

9.08.90